

pod redakcją
Ewy Janickiej-Olejniki
i Wojciecha Strzeleckiego

Kreatywność w arteterapii

Redakcja naukowa

dr Ewa Janicka-Olechnik
dr Wojciech Strzelecki

Recenzja

dr n. med. Anna Klatkiewicz

Projekt okładki

Joanna Niekraszewicz

Zdjęcie na okładce

z zasobów portalu Freepik.com

Korekta

Renata Frątczak

Redaktor prowadzący

Iwona Morawska

© Copyright by Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna
Łódź 2019

Wydanie pierwsze

ISBN 978-83-7405-677-9

Skład DTP

Monika Poradecka

Druk i oprawa

OSDW Azymut sp. z o.o., Łódź, ul. Senatorska 31

Wydawnictwo

Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi

90-212 Łódź, ul. Sterlinga 26

tel. 426 315 908

wydawnictwo@ahelodz.pl

www.wydawnictwo.ahelodz.pl

Spis treści

Przedmowa.....	5
Mirosława Cylkowska-Nowak Teorie arteterapii – problem teoretycznego osadzenia terapii przez sztukę	7
Anna Lewczuk Arteterapia jako sposób kształtowania postawy twórczej w kontekście rozwoju psychospołecznego dziecka w wieku przedszkolnym – przykłady działań warsztatowych.....	31
Ludwika Konieczna-Nowak Kreatywność nie wyklucza! Muzykoterapia w kształtowaniu <i>resilience</i> i kreatywności młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym.....	53
Sara Knapik-Szweda Kreatywność jako ścieżka emocjonalnego rozwoju jednostki w procesie muzykoterapeutycznym.....	65
Wojciech Strzelecki Możliwości zastosowania muzykoterapii we wzmacnianiu procesu inkluzji dzieci z autyzmem	85
Marta Fabiszak Rozwijanie kreatywności dzieci i młodzieży z autyzmem na przykładzie zajęć muzycznych w Szkole Podstawowej z oddziałami Gimnazjum dla Dzieci i Młodzieży z Autyzmem w Poznaniu	109

Dominika Dopierała

Świat udomowiony – rozważania na temat kreatywności w ujęciu muzykoterapii Nordoff-Robbins	115
---	-----

Natalia Komar

Udzwigawanie animacji w czasie rzeczywistym jako metoda rozwijania kreatywności pacjentów w muzykoterapeutycznej pracy z grupą.....	131
---	-----

Paulina Wycichowska

Potencjał rozwoju kreatywności człowieka poprzez zajęcia ruchowo-taneczne	143
--	-----

Anna Lewczuk, Mirosława Cylkowska-Nowak

Twórcze pisanie, pisanie ekspresyjne i terapeutyczne w arteterapii. Przykład zajęć warsztatowych.....	157
--	-----

Marcin Charmaciński

Nieznane oblicze arteterapii w terapii uzależnień.....	175
--	-----

Joanna Hanelt-Skotarczak

Arteterapia jako środek integracyjno-usprawniający dzieci i młodzież na terenie powiatu czarnkowsko-trzcianieckiego.....	185
---	-----

Informacje o autorach.....	193
----------------------------	-----

Przedmowa

Mamy przyjemność przekazać na Państwa ręce monografię „Kreatywność w arteterapii”. Zainteresowanie zarówno pracowników nauki, jak i studentów, zagadnieniami terapii przez sztukę skłania do refleksji nad potrzebą dzielenia się istotnymi informacjami, przemyśleniami, studiami literaturowymi oraz wynikami badań na ten temat. Było to bezpośrednią przyczyną do podjęcia się redakcji niniejszej monografii. Rola zastosowania elementów sztuki w pracy pedagoga oraz przedstawicieli innych profesji, w tym nauk społecznych, medycznych i artystycznych, w pracy terapeutycznej i edukacyjnej jest na tyle znacząca, że podejmowanie kolejnych zagadnień wydaje się być istotne, jeśli nie konieczne. Celem prezentowanej monografii jest również poszerzenie kompetencji czytelnika o obszary związane z budowaniem dobrej relacji z pacjentem/klientem/podopiecznym/ucznem.

Arteterapia jest formą terapeutyczną, której podstawowym elementem oddziaływania oraz komunikacji są różnego rodzaju środki artystyczne oraz proces twórczy i powstający na skutek działania wytwór. Zatem niejako naturalnie związana jest z kreatywnością oraz z rozwijaniem potencjałów twórczych jednostki. Jej zastosowanie w nawiązywaniu i podtrzymywaniu relacji, uwalnianiu ekspresji emocjonalnej oraz wyrównywaniu deficytów i wzmacnianiu potencjałów rozwojowych jest znaczące, a środki, którymi się posługuje, pozwalają nierzadko przyczynić się do poprawy jakości życia człowieka tam, gdzie metody werbalne mogą okazać się nieskuteczne.

Stosuje się ją m.in. w psychiatrii, w terapii uzależnień, w resocjalizacji oraz w trudnościach społecznych i emocjonalnych. Najczęściej stosowana jest w pracy z dziećmi, jednak również i w przypadku osób dorosłych jej możliwości są znaczące, natomiast mniej rozpowszech-

nione. Arteterapia znajduje zastosowanie w przypadku problemów fizycznych, poznawczych oraz psychospołecznych. Elementy arteterapii mogą być bardzo przydatne, jako że łączy ona w sobie elementy edukacji artystycznej oraz działania nastawione na rozwijanie kreatywności i inteligencji emocjonalnej.

Dodatkowo jest to forma terapeutyczna, która w bardzo niewielkim stopniu wyklucza jednostki z uczestnictwa, co sprzyja procesowi inkluzji. Wiąże się to również z faktem, że arteterapia znajduje się raczej w egalitarnym obszarze podejścia do sztuki, według którego – w odróżnieniu od elitarnego – każdy człowiek jest jednostką twórczą, w której drzemią potencjały kreatywności.

Arteterapia z założenia wpisana jest w kreatywność, a jednym z jej celów jest odkrycie i rozwijanie potencjałów człowieka, co koresponduje z podejściem przedstawicieli paradygmatu psychologii humanistycznej.

Założeniem niniejszej monografii jest zatem nie tylko zapoznanie czytelników z możliwościami zastosowania elementów arteterapii w nawiązywaniu relacji z pacjentami/klientami/uczniami, ale i wyrównywaniu ich deficytów oraz rozwijaniu potencjałów twórczych.

Wojciech Strzelecki